

ОДНОМОВНІСТЬ ЯК БАЗОВИЙ ПРИНЦИП НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

1. На нинішньому етапі людської цивілізації вже аксіоматичним можна вважати твердження про те, що постіндустріальне суспільство – епоха знань і інформації – суттєво змінює й посилює роль «людського фактора» й вимагає якісно нових фахівців, що, в свою чергу, зумовлює і нові вимоги до їхньої професійної підготовки. Реакцією на ці актуальні виклики в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана стало включення до навчальних планів усіх спеціалізацій факультету міжнародної економіки і менеджменту вибіркової дисципліни «Німецька мова як друга іноземна», яку студенти можуть вивчати протягом другого – четвертого курсів. Не тільки українські, але й іноземні здобувачі вищої освіти активно користуються цією можливістю, усвідомлюючи, що підвищують таким чином власну конкурентоспроможність при майбутньому працевлаштуванні.

Матеріали цього повідомлення базуються на досвіді організації навчального процесу із зазначеної дисципліни у змішаних мовних групах, тобто в групах, що складаються з українських і іноземних студентів, та мають на меті розкрити доцільність і переваги використання *принципу одномовності* як чинника, що забезпечує досягнення головної мети викладання іноземних мов – формування професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції.

2. Якими ж шляхами можна досягти окресленої мети? Насамперед, вважаємо, що наскрізним орієнтиром усіх практичних занять має бути *навчання спілкування*, що складає основний зміст (суть) комунікативного підходу при передачі іншомовних знань і формуванні іншомовних навичок.

Організація навчального процесу повинна відтворювати/моделювати реальні комунікативні ситуації/акти, тобто передбачати наявність адресанта і адресата мовлення, адекватного мовленнєвого завдання, що, у свою чергу, забезпечує вмотивованість, зверненість і ситуативність навчального іноземномовного спілкування студентів із різними рідними мовами. Як і за реальних обставин, таке спілкування має бути формою соціальної взаємодії студентів, спонукати їх до висловлення певних міркувань, відстоювання (аргументації) власних позицій, обміну досвідом, прояву емоцій тощо.

З одного боку, максимальній наближеності до справжніх комунікативних процесів сприяє використання автентичних іноземномовних навчальних матеріалів, котрі ілюструють «культурні стандарти» носіїв відповідної мови (їхні традиції, звичаї, культурні надбання, норми ділового етикету, спілкування тощо) та – залежно від рівня володіння студентами іноземною мовою – можуть підбиратись із фаховою орієнтацією. Такий підхід зумовлює звикання до «живої» іноземної мови, сприйняття головних складових змісту висловлювань і текстів, а також усвідомлення міжкультурних відмінностей та їх толерантне сприйняття.

З іншого боку, ефективне комунікативне опрацювання та засвоєння таких матеріалів досягається широким впровадженням в аудиторний навчальний процес і самостійну роботу студентів завдань, що мають проблемно-інтенсивний характер і віддзеркалюють також суттєві ознаки професійного спілкування. Це, приміром, діалоги на повсякденну чи ділову тематику, виконання групових міні-проектів, виступи з повідомленнями, презентації, дискусії (із підготовчими вправами у формі діалогів „Zickzack“ (Zickzack-Dialoge) чи за методом PMF (PMF-Methode)) і ціла низка інших форм монологічної та діалогічної мовленнєвої діяльності. Зрозуміло, що за нинішніх умов така робота неможлива без опори на сучасні інформаційні технології, чим досягається поєднання країнознавчої (фахової) спрямованості навчального матеріалу з комунікативними / інтерактивними формами його опрацювання.

3. Очевидно, що орієнтація на окреслений підхід, результативність якого підтверджується багаторічною практикою, вимагає (переважної) *одномовності* в організації практичних занять (у нашому випадку – це вживання німецької мови як викладачем, так і студентами на всіх етапах практичного заняття). Одномовність, на наш погляд, не заперечує залучення рідної мови в певних виняткових ситуаціях (приміром, для економії часу), але означає повну відмову від перекладу цілих текстів. Ми взагалі *не практикуємо переклад* як один з аспектів навчального процесу. Тобто йдеться про використання іноземної мови як інструменту спілкування в усіх формах навчальної взаємодії студентів та викладача і студентів.

Послідовне дотримання принципу одномовності сприяє поступовому формуванню в студентській групі іноземномовного (німецькомовного) середовища, яке створює необхідні передумови для того, щоб подолати психологічні комунікативні бар'єри за необхідності спілкуватися іноземною мовою і позбутися звички (яка нерідко суттєво ускладнює комунікацію) перекладати бажані висловлювання з рідної мови іноземною (тобто дає *поштовх до мислення іноземною мовою*).

Іншими словами, і в цьому полягає наше глибоке переконання, одномовність допомагає відчути й пізнати «живі» механізми функціонування іноземної мови та забезпечує таким чином її адекватне використання в міжкультурній комунікації.

І. І. Георгіце

*Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Проблема формування особистості звучить особливо актуально в сучасних умовах демократизації та інтеграції суспільства. Відповідальність